

Skal folkevalgte politikere eller dommerne skrive loven?

Højesteret opfordrede for nylig Folketinget og regeringen til at overveje, hvordan reglerne om adoption ved rugemoderskab bør se ud.

WEEKENDPANELET

JENS PETER CHRISTENSEN (f. 1956)

Har været højesteretsdommer siden 2006. Forinden professor i stats- og forvaltningsret ved Aarhus Universitet. Har været formand for en lang række lovforberedende udvalg.

De andre medlemmer af Weekendpanelet:

BERTEL HAARDER

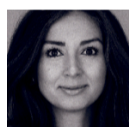
EMILIA VAN HAUEN

THOMAS BORCHERT

ELISABETH DONS CHRISTENSEN

SAMIRA NAWA AMIRI

JEANETTE VARBERG

Grundloven bestemmer, at den lovgivende magt er hos Folketinget og regeringen i forening. Det er de folkevalgte politikere, der vedtager lovene. Dommernes opgave er en anden og mere tilbagetrukket. Som grundloven siger, har dommerne alene at rette sig efter loven. Det er ikke dommerne, men politikerne, der skal skrive lovene.

I en sag, Højesteret havde for nylig, var der god anledning til at fundere over forholdet mellem dommeres og politikeres opgave. Sagen handlede om en dansk kvinde, der havde fået afslag på adoption af to børn. De to børn var resultatet af en kontrakt med en ukrainsk klinik og en ukrainsk surrogatmoder (rugemoder). Den danske kvindes ægtefælle var genetisk far til børnene. Kvinden havde fået afslag på adoption, fordi adoptionslovens § 15 udtrykkeligt bestemmer, at adoption ikke kan bevilges, hvis nogen, der skal give samtykke til adoptionen, modtager betaling for det. Når loven er kommet til at se sådan ud, skyldes det Folketingets og regeringens ønske om at undgå handel med børn og modvirke udnyttelse af sårbare kvinder som surrogatmødre.

I Højesteret fandt vi, at der var ydet en betydelig betaling til den ukrainske surrogatmoder. Sagen burde derefter egentlig have været nem at afgøre, for adoptionslovens § 15 er jo helt firkantet og klar: Adoption kan ikke bevilges, hvis der er ydet en sådan betaling. Slut. Færdig. Efter adoptionsloven skulle kvinden derfor have afslag på adoptionsbevilling.

Men så nemt var det alligevel ikke. Folketinget har nemlig ikke blot vedtaget adoptionslovens § 15. Folketinget har også vedtaget, at Den Europæiske Menneskerettighedskonvention skal gælde med lovkraft i Danmark. Som dommer skal man derfor lægge til grund, at Folketinget og regeringen har ønsket, at menneskerettighedskonventionen skal overholdes. Folketing og regering kan vælge at fravige konventionen - for

konventionen er kun gennemført i Danmark som almindelig lov - men skal konventionen fraviges, skal det fremgå af loven. Det fremgik der ikke noget om.

Men hvad står der så i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til adoption? Svaret er enkelt nok: Der står ingenting. Adoption er ikke nævnt noget sted. I menneskerettighedskonventionens artikel 8 står der imidlertid, at »enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv«. Men hvad det kan betyde for adoptionssager, står der ikke noget om. Artikel 8 overlader det med sine få helt abstrakte ord om »privatliv og familieliv« i realiteten til dommerne at skrive reglerne. Det har dommerne i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol så gjort.

I flere sager har menneskerettighedsdomstolen nemlig været nødt til at tage stilling til, hvad artikel 8 betyder for retten til adoption i tilfælde af surrogatmoderskab. Dom-

merne kunne for så vidt have slået ud med armene og sagt, at artikel 8 intet betyder for adoption, for der står jo intet om adoption i bestemmelsen. Men det har de ikke gjort. I stedet har de selv fastlagt en række regler og principper, der skal gælde for sager om adoption.

I Højesteret var vi nødt til grundigt at studere disse sager og forsøge at finde ud af, hvad menneskerettighedsdomstolen kunne forventes at ville mene om en sag som den, vi sad med. Det var ikke særlig let, for ingen af de adoptionssager, menneskerettighedsdomstolen havde taget stilling til, svarede helt til vores sag. Det er min erfaring, at de fleste mennesker, der ikke har en juridisk eksamen, tror, at menneskerettigheder er noget meget præcist. Det er imidlertid i praksis langt fra tilfældet. Menneskerettighedsregler er i høj grad noget, dommerne selv har skrevet. Og sådan var det også her.

Efter grundig granskning nåede vi i et flertal på fire af de syv medvirkende højesteretsdommere

frem til, at det ikke med tilstrækkelig sikkerhed kunne siges, at afslaget på adoptionsbevilling var i strid med, hvad menneskerettighedsdomstolen kunne forventes at mene. Tre dommere nåede til den modsatte konklusion. Flertallet bestemmer, så det afslag, som kvinden havde fået på adoption, blev fastholdt af Højesteret.

Tilbage står, at adoptionslovens § 15 indebærer et ubetinget forbud mod adoption, hvis nogen, der skal give samtykke til adoption, modtager betaling. Menneskerettighedsdomstolens dommere har imidlertid bestemt, at der altid skal foretages en konkret vurdering, bl.a. på grundlag af, hvad der er bedst for barnet. Men adoptionsloven åbner ikke mulighed for sådan en vurdering. Som noget meget specielt skrev vi derfor i dommen - alle syv dommere i enighed - en opfordring til, at Folketinget og regeringen tager bestemmelsen i adoptionslovens § 15 op til overvejelse.

Vurderinger er endt i virvar: Boligskatterne skal nytænkes

HELLE BJØRN
pens. journalist, Højbjerg

Mens politikerne har travlt med at skændes om, hvad der er op og ned i aflivningen af minkerhvervet, så er en helt anden skandale på vej: boligforligets skattevirvar. Skatteministeriet har netop meddelt, at en tredjedel af de nye ejendomsvurderinger vil ligge inden for usikkerhedsgrænsen på 20 pct. - de 20 pct. er det generelle nedslag i vurderingerne, før boligskatten beregnes.

I praksis betyder det, at man som boligejer sagtens kan få en forkert vurdering med deraf følgende for høj skat - men man kan kun klage over myndighedernes vurdering, hvis den er over 20 pct. forkert. Det er en helt urimelig konsekvens af det, der skulle være et helt nyt og mere retfærdigt boligskattesystem. At reformen er gået i skuddeuder med årelange forsinkelser og milliardstore ekstraudgifter, er en sag for sig.

Det virkelig slemme er, at bolig-ejerne i det nye system ikke kan

føle sig sikre på gennemskuelighed og retfærdighed, når det gælder boligskatterne.

Den eneste helt præcise ejendomsvurdering er den værdi, der konstateres ved frit salg i et frit marked. Alle former for statistisk baserede vurderinger vil derfor principielt være fejlagtige, og det eneste rigtige vil være at benytte tidens minusrenter til at gennemføre en helt ny og mere retfærdig reform: Fjern de sidste rester af rentefradragsretten, og

sløjfe boligskatterne.

I en tid, hvor man rent faktisk får penge for at låne, er rentefradragsretten alligevel ikke noget værd. I stedet for skal kapitalgevinster på ejerboliger beskattes, når man forlader ejerboligmarkedet. Et system, der fungerer fortræffeligt i Sverige. Målet er, at det rent skattemæssigt skal gøres billigt at bo i ejerbolig, mens kapitalskatten fjerner argumentet for skyhøj boligskat som en slags betaling for, at man i boliglotteriet har mulighed

for at indkassere store, skattefrie fortjenester ved boligsalg.

Når man ser, hvordan borgmesteren på Frederiksberg med snedig udnyttelse af bopælskravet formår at score et tocifret millionbeløb af skattefrie kroner på salg af et par lejligheder, så ser man også, hvorfor der er behov for en helt anden slags boligskattereform end den, der efter årelange forsinkelser desværre ser ud til at blive en realitet.

Nytænkning udbedes, inden det er for sent.